

GD-VARKENSDIERENARTS THEO GEUDEKE

Plotselinge sterfte en verhoogde uitval: belangrijke signalen

“Het percentage vragen aan de GD Veekijker over ‘plotselinge sterfte’ schommelt rond de 5 à 6% van de probleemgerichte vragen. Daarmee staat dit onderwerp steevast in de top 10 van veelgestelde vragen. Maar bij tijd en wijle zien we een tijdelijke toename. Zo hadden we vorig jaar te maken met vragen over een aantal gevallen van nitrietvergiftiging. Nitriet ontstaat als afvalproduct bij een bacteriële verontreiniging in water. Als dieren nitriet opnemen, dan bindt deze stof zich in het lichaam aan rode bloedcellen in plaats van zuurstof en kunnen dieren en mensen als het ware stikken door zuurstofgebrek. Nitriet kan ontstaan in vuile waterleidingen, in stilstaand water in bijvoorbeeld voorraadvaten of ‘zakken’ in de waterleiding. Maar wat recent ook een paar keer gebeurde, is dat vuil water uit een niet goed geïnstalleerde luchtwasser lekte en dat varkens of biggen dat opdronken met fatale gevolgen.

Bij diverse ziekten

Bij diverse ziekten kan ook sprake zijn van plotselinge sterfte. Denk bijvoorbeeld aan een uitbraak van App (eenzijdige longontsteking) of aan biggen die plots dood gaan door bloedvergiftiging als gevolg van een streptococceninfectie. Bij oudere dieren, zeugen maar ook bij KI-beren, komt soms acute sterfte voor door een hartstilstand. Laatst nog bij een oudere KI-beer die op de sectiezaal kwam. Die was er in gebleven toen hij aan het werk moest op de kunstzeug.

“Plotselinge sterfte is een probleem dat over de jaren heen niet duidelijk toe- of afneemt”

Scherp in de gaten houden

Plotselinge sterfte is een probleem dat over de jaren heen niet duidelijk toe- of afneemt. Toch blijft het belangrijk om dit signaal scherp in de gaten te houden. Bestrijdings-

plichtige ziekten zoals Klassieke en Afrikaanse Varkenspest kunnen zich namelijk uiten in een toename van het aantal sterfgevallen. En vooral op Afrikaanse Varkenspest moeten we zeer alert blijven, aangezien de ziekte zich langzaam maar zeker vanuit Rusland en de Oekraïne in onze richting uitbreidt.

Niet hetzelfde als ‘te hoge uitval’

Een andere belangrijke bron van vragen is ‘te hoge uitval’. Dat leunt dicht aan tegen ‘plotselinge sterfte’ maar is natuurlijk niet hetzelfde. De laatste vijf jaar vertoont dit percentage gelukkig een dalende trend. Dat komt vooral doordat steeds minder vragen worden gesteld over uitval bij vleesvarkens. Bij zuigende en gespeende biggen is het percentage vragen over te hoge uitval wel nog steeds vrij hoog. Oorzaken van verhoogde uitval bij zuigende biggen kunnen te maken hebben met de steeds groter wordende tomen waarin relatief wat meer zwakke biggen zitten. Bij gespeende biggen blijven problemen door streptococci een belangrijke rol spelen. Tegenwoordig is men steeds meer op zoek naar maatregelen om dat probleem in de hand te houden zonder al te veel gebruik van antibiotica. Dat resulteert ook in veel vragen. Bij zeugen is geen sprake van een bepaalde trend, hoewel men in de praktijk soms het idee krijgt dat naarmate de productiviteit van de zeugen toeneemt, ook de kans op uitval (en sterfte) groter wordt.”

Met haar monitoringsactiviteiten waakt de GD over de diergezondheid in Nederland. Onder andere via GD Veekijker, waar vragen van dierenartsen over bijzondere gevallen binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is GD Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid, in het belang van veehouder en sector. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring dierenartsen oplevert. De GD Veekijker wordt gefinancierd door het Ministerie van EL&I en het PVV.